

Výskum v oblasti konkurencieschopnosti sa venoval vplyvu kvalitatívnych faktorov na konkurencieschopnosť najvýznamnejších slovenských podnikov. Spojil výsledky staršieho prieskumu v tejto oblasti s individuálnymi finančnými a ekonomickými ukazovateľmi analyzovaných podnikov za viac rokov. Ekonometrickým prístupom potvrdil vplyv väčšiny kvalitatívnych faktorov z prieskumu. Najvýznamnejšími kvalitatívnymi faktormi konkurencieschopnosti podnikov sa javia byť členstvo v EÚ, náklady na energie a existencia rozvinutých odberateľských odvetví.

Viacere výstupy výskumnej činnosti sú popri publikovaní vo výskumných štúdiách NBS publikované aj v štúdiách iných centrálnych bánk. Zaujímavé výsledky spoločných výskumných projektov realizovaných v spolupráci s inými centrálnymi bankami ESCB boli sprístupnené v rámci štúdií ECB. Jedna z nich skúmala prenos finančných šokov do ekonomiky. Odpovedala na viaceré dôležité otázky v tejto oblasti nielen z pohľadu jednotlivých krajín, ale aj nadnárodných skupín.⁴⁴ Ďalšie dve štúdie ECB sa venovali výsledkom celoeurópskeho prieskumu o finančnej situácii a spotrebe domácností.⁴⁵

7 EURÓPSKE ZÁLEŽITOSTI A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

7.1 EURÓPSKE ZÁLEŽITOSTI

EUROSYSTEM

NBS je od 1. januára 2009 spolu s ECB a národnými centrálnymi bankami členských štátov EÚ, ktoré prijali spoločnú menu euro, súčasťou Eurosystemu. Guvernér NBS je z titulu svojej funkcie členom Rady guvernérov ECB, najvyššieho menovopolitického orgánu zodpovedného najmä za výkon menovej politiky krajín eurozóny. Zároveň je členom Generálnej rady ECB, dočasného rozhodovacieho orgánu, ktorý bude existovať dovtedy, kým všetky členské štáty EÚ neprijmú spoločnú menu. Rozhodovacie orgány ECB sa pri výkone svojich úloh obracajú na výbory Eurosystemu/ESCB, ktoré sú zriadené pre všetky základné oblasti pôsobnosti centrálnych bánk. Na práci výborov a ich pracovných skupín sa počas roka 2013 priamo podieľalo viac ako 80 zástupcov NBS. Participácia útvarov NBS na úlohách Eurosystemu predstavuje významnú časť aktivít banky.

V máji 2013 sa konalo historicky prvé zasadnutie Rady guvernérov ECB na Slovensku. Následne po tlačovej konferencii uviedol prezident ECB Mario Draghi slávnostne do obehu novú 5 € bankovku druhej série.

EURÓPSKA ÚNIA

Guvernér NBS sa zúčastnil pravidelných neformálnych zasadnutí Rady EÚ pre hospodárske

a finančné záležitosti (ECOFIN), ktoré sa uskutočnili v predsedajúcich krajinách Rady EÚ – v apríli 2013 v Dubline a v septembri 2013 vo Vilniuse. Pracovníci NBS sa zapojili do práce výborov, podvýborov a pracovných skupín Rady EÚ a Európskej komisie.

7.2 SPOLUPRÁCA NBS S MEDZINÁRODNÝMI INŠTITÚCIAMI

MEDZINÁRODNÝ MENOVÝ FOND (MMF) A SVETOVÁ BANKA (SB)

Hlavnými udalosťami brettonwoodských inštitúcií boli v roku 2013 aprílové jarné zasadnutia a októbrové výročné zasadnutia MMF a SB vo Washingtone, na ktorých sa zúčastnil guvernér NBS vo funkcii guvernéra MMF za SR.

V roku 2013 sa zvýšila angažovanosť SR voči MMF. V septembri 2013 vstúpila do platnosti bilaterálna pôžičková dohoda medzi Slovenskou republikou a MMF v objeme 1,56 mld. €, ktorá je súčasťou záväzku krajín eurozóny poskytnúť zdroje MMF v objeme 150 mld. €. K 31. decembru 2013 poskytla SR zdroje prostredníctvom Finančného transakčného plánu vo výške 137,2 mil. SDR a prostredníctvom bilaterálnej dohody z roku 2010 medzi SR a MMF vo výške 53,9 mil. SDR.

Koncom mája a začiatkom júna 2013 sa v SR uskutočnila pravidelná misia MMF v rámci konzultácií

44 Occasional Paper 143: *Financial Shocks and the Macroeconomy. Heterogeneity and Non-linearities.*

45 ECB Statistics Paper 1: *The Eurosystem Household Finance and Consumption Survey: Methodological Report for the First Wave* a ECB Statistics Paper 2: *The Eurosystem Household Finance and Consumption Survey: Results from the First Wave.*

podľa čl. IV Dohody o MMF k hospodárskym politikám SR. V decembri 2013 prebehli konzultácie s MMF v rámci tzv. staff visit MMF.

V novembri 2013 prispela SR sumou 3,2 mil. € na program MMF na zníženie chudoby a podpory rastu z prostriedkov, ktoré SR získala z dodatočného výnosu z predaja zlata MMF. V roku 2013 poskytla SR príspevok Medzinárodnému združeniu pre rozvoj (IDA) vo výške 820 tis. € a Iniciatíve pre mnohostranné odpustenie dlhov (MDRI) vo výške 70 tis. € na základe záväzku v rámci pristúpenia SR k 16. doplneniu zdrojov IDA a financovaniu MDRI.

ORGANIZÁCIA PRE HOSPODÁRSKU SPOLUPRÁCU A ROZVOJ (OECD)

Začiatkom októbra 2013 sa pri príležitosti 20. výročia vzniku Národnej banky Slovenska a Českej národnej banky konal v sídle OECD v Paríži odborný seminár za účasti viceguvernérov oboch inštitúcií. Cieľom seminára bolo prezentovať vývoj menovej politiky a dohľadu nad finančným trhom v Slovenskej a Českej republike za ostatných dvadsať rokov. Pri príležitosti osláv 20. výročia bola v priestoroch OECD inštalovaná výstava NBS *Euro, naša mena*.

EURÓPSKA BANKA PRE OBNOVU A ROZVOJ (EBOR)

V máji 2013 sa v tureckom Istanbule stretla na svojom 22. výročnom zasadnutí Rada guvernérov EBOR. EBOR pokračovala v budovaní základov pre budúci rast v regióne južného a východného Stredozemia (SEMED) vytvorením Špeciálneho fondu SEMED, prostredníctvom ktorého sa umožní financovanie projektov v tomto regióne. Na zasadnutí sa odsúhlasil príspevok vo výške 65 mil. € do Špeciálneho akcionárskeho fondu, aby sa zabezpečila finančná udržateľnosť prebiehajúcich projektov na roky 2014 a 2015. V novembri 2013 sa Jordánsko, Maroko a Tunisko stali prijímateľskými krajinami, pričom Egypt ostáva aj naďalej potenciálnou prijímateľskou krajinou.

BANKA PRE MEDZINÁRODNÉ ZÚČTOVANIE (BIS)

V roku 2013 sa guvernér NBS zúčastnil pravidelných zasadnutí guvernérov BIS v Bazileji. Diskutované témy úzko súviseli s aktuálnymi výzvami: potrebou štruktúrovanej regulácie bánk, návrhmi na reformy inštitucionálneho rámca centrálnych bánk, dopadmi meniacej sa štruktúry finančného systému na ekonomický rast krajiny a problematikou „forward guidance“.

Hlavným bodom programu 83. valného zhromaždenia BIS, ktoré sa konalo v júni 2013 v Bazileji, bolo schválenie jej hospodárskeho výsledku a rozdelenie zisku a dividendy. Valného zhromaždenia sa zúčastnil guvernér NBS.

7.3 MEDZINÁRODNÁ ČINNOSŤ NBS V OBLASTI DOHĽADU

EURÓPSKY VÝBOR PRE SYSTÉMOVÉ RIZIKÁ (ESRB)

Generálna rada Európskeho výboru pre systémové riziká, ktorej zasadaniu sa zúčastňujú aj vedúci predstavitelia NBS, prerokovala v roku 2013 najmä hlavné riziká pre európsky finančný systém. Najväčšie riziká vyplývajú zo slabého ekonomického rastu a z neistoty ohľadom ocenenia bankových aktív. Druhou významnou oblasťou, na ktorej ESRB v roku 2013 pracoval, bol rámec politiky obozretnosti na makroúrovni v EÚ. V rámci tejto oblasti vydal ESRB odporúčanie o cieľoch a nástrojoch, v ktorom definoval aktuálne predbežné ciele politiky a jej potenciálne nástroje. NBS zaslala ESRB správu o plnení odporúčania ESRB o národnom mandáte. ESRB ďalej vypracoval odpovede na niektoré konzultácie európskych orgánov dohľadu a vydal tematické publikácie ohľadom analýz, ktoré boli v priebehu roka 2013 vykonané, ale nevedli k vydaniu formálneho odporúčania ESRB a pokračoval aj v pravidelnom štvrtročnom zverejňovaní prehľadu rizík pre finančnú stabilitu EÚ.

EURÓPSKY ORGÁN PRE BANKOVNÍCTVO (EBA)

NBS aj v roku 2013 ako člen Európskeho orgánu pre bankovníctvo zabezpečovala plnenie jednotlivých úloh vyplývajúcich z rozhodnutí Rady EBA. Činnosť NBS sa pri spolupráci s EBA sústreďovala v rámci jeho jednotlivých výborov na tvorbu technických a regulačných štandardov vyplývajúcich z ustanovení prijatej európskej legislatívy – nariadenia CRR a smernice CRD IV. NBS sa aktívne podieľala na práci všetkých kompetenčných úrovní od pracovných skupín až po najvyššie schvaľovacie stupne. V oblasti prevencie prania špinavých peňazí a financovania terorizmu za aktívnej spolupráce v rámci Spoločného výboru boli na expertnej úrovni zo strany NBS konzultované a komentované dokumenty zaoberajúce sa základným rámcom výkonu rizikovo orientovaného dohľadu v tejto oblasti a prehľadom dôvodov na zamietnutie registrácie agenta platobnej inštitúcie.

EURÓPSKY ORGÁN PRE CENNÉ PAPIERE A TRHY (ESMA)

V rámci Európskeho orgánu pre cenné papiere a trhy sa NBS v roku 2013 podieľala na širokej palete jeho regulačných aktivít, a to najmä v oblasti prospektov, správy a riadenia spoločnosti, regulácie ponúk na prevzatie a kolektívneho investovania. Prioritou boli aj aktivity spojené s realizáciou nariadenia EMIR. Za účelom koordinácie činnosti s cieľom zabezpečiť jednotný postup, spoločnú stratégiu v dôležitých oblastiach záujmu, vychádzajúc z konkrétnych podmienok finančného trhu a výmeny informácií medzi zástupcami NBS v jednotlivých pracovných skupinách, Útvar dohľadu nad finančným trhom NBS organizoval pravidelné koordinačné stretnutia zamestnancov podieľajúcich sa na činnosti tohto orgánu.

V rámci činnosti Review Panel sa NBS v roku 2013 zúčastnila troch hodnotení ESMA (tzv. Peer review) preverujúcich jednotnosť prístupov a postupov národných orgánov dohľadu pri výkone dohľadu. Rada ESMA schválila v novembri 2013 novú metodológiu činnosti Review Panel, ktorá okrem iného umožní hodnotiacemu tímu pri hodnotení príslušnej oblasti dohľadacej praxe uskutočniť aj previerku na mieste u jednotlivých národných orgánov dohľadu.

EURÓPSKY ORGÁN PRE POISŤOVNÍCTVO A DÔCHODKOVÉ POISTENIE ZAMESTNANCOV (EIOPA)

V roku 2013 sa NBS ako člen Európskeho orgánu pre poisťovníctvo a dôchodkové poistenie zamestnancov aktívne zapájala do jeho činnosti, nakoľko má svojich zástupcov v mnohých jeho pracovných skupinách. V rámci pracovných skupín sa počas roka 2013 pripravovali najmä odporúčania, t. j. Level 3 regulácia smernice Solventnosť II, riešili sa problémy týkajúce sa dohľadu, skupinového dohľadu a taktiež prebiehalo pravidelné monitorovanie a analyzovanie finančného trhu. V roku 2013 sa uskutočnila aj dopadová štúdia poistného trhu týkajúca sa najmä garantovaných produktov poisťovní, ktorej cieľom bolo zistiť vplyv navrhovaných regulačných požiadaviek na finančné subjekty v sektore poisťovníctva. V novembri 2013 EIOPA publikovala odporúčania pre obdobie do účinnosti regulácie podľa smernice Solventnosť II, ktorých cieľom je podnietiť poisťovne a zaistovne k tomu, aby sa dôslednejšie pripravovali na reguláciu podľa smernice Solventnosť II a aby

prechod na novú reguláciu nebol neprimerane zaťažujúci, ale plynulý. NBS následne tieto odporúčania vydala.

V rámci EIOPA sa v uplynulom roku NBS vo veľkej miere podieľala na príprave zriadenia celoeurópskeho rámca na ochranu spotrebiteľov v oblasti dôchodkového zabezpečenia prostredníctvom osobných dôchodkov.

V súlade so smernicou Solventnosť II NBS pokračovala aj v roku 2013 v spolupráci s príslušnými domovskými dohľadmi v predaplikačnom procese k používaniu vnútorných modelov na riadenie rizík poisťovní a začala predbežné hodnotenie ORSA.

7.4 ZAHRANIČNÁ TECHNICKÁ POMOC

NBS bola v roku 2013 zapojená ako jedna z 21 partnerských centrálnych bánk ESCB a eurozóny do programu technickej pomoci pre Народна банка Србије (Národnú banku Srbska). Vzhľadom na úspory v plánovaných nákladoch bol program predĺžený do 31. decembra 2013 a rozšírený o ďalšie oblasti technickej pomoci. V rámci tohto rozšírenia NBS pripravila dvojdnový seminár z oblasti účtovníctva a finančného reportingu.

V roku 2013 bola NBS zapojená spolu s ďalšími 11 partnerskými centrálnymi bankami ESCB do programu technickej pomoci pre Народна банка на Република Македонија (Národnú banku Macedónskej republiky – NBRM), v rámci ktorého NBS vykonala analýzu aktivít NBRM v troch oblastiach: riadenie rizika, vydávanie publikácií a budovanie knižnice s archívom centrálnej banky.

Koncom roka 2013 bol Radou guvernérov ECB schválený ďalší dlhodobý program technickej spolupráce s centrálnymi bankami krajín západného Balkánu, ktorý sa začne implementovať v priebehu roka 2014. Na programe sa bude podieľať deväť partnerských centrálnych bánk Eurosystemu a ESCB vrátane ECB. NBS potvrdila spoluprácu pri poskytnutí technickej pomoci Banka e Shqipërisë (Centrálnej banke Albánska) pri analýze potrieb v oblastiach ľudských zdrojov a komunikácie.

Tradičným prijímateľom technickej pomoci NBS bola Національний банк України (Národná ban-

ka Ukrajiny). V roku 2013 sa uskutočnili dve odborné podujatia v Bratislave v oblasti medzinárodných vzťahov a budovania dokumentačného strediska a knižnice.

Aj v roku 2013 pokračovala spolupráca s Нацыянальны банк Рэспублікі Беларусь (Národnou bankou Bieloruskej republiky). V rámci technickej pomoci poskytli experti NBS odborné prednášky na vzdelávacích podujatiach v Bielorusku na témy dohľad na mieste a riadenie ľudských

zdrojov. Zástupcovia Národnej banky Bieloruskej republiky navštívili NBS v roku 2013 počas Dňa otvorených dverí.

Pokračovalo prehlbovanie spolupráce s centrálnymi bankami Východného partnerstva EÚ, ktoré vyústilo do pilotného projektu s Centrálnou bankou Arménska. Študijná návšteva zástupcov Centrálnej banky Arménska v NBS v júni bola zameraná na oblasť štatistiky.

8 KOMUNIKÁCIA

Zverejňovanie informácií o menovom vývoji v eurozóne, o vývoji kľúčových ukazovateľov slovenskej a európskej ekonomiky, ako aj o pôsobení bánk a všetkých ostatných subjektov slovenského finančného trhu je štandardnou súčasťou činnosti NBS. Informácie, správy a analýzy predkladané centrálnou bankou tvoria nielen podklad pre mnohé rozhodnutia vlády a Národnej rady, ale aj pre prácu médií, ekonomických výskumných pracovísk alebo vzdelávacích inštitúcií. NBS sa trvalo usiluje o rozvoj, modernizáciu a skvalitňovanie svojich komunikačných nástrojov tak, aby mohla čo najlepšie odpovedať na dopyt po informáciách, čo najadresnejšie osloviť konkrétne cieľové skupiny a takto, s dôrazom na otvorenosť a transparentnosť, udržiavať vysokú dôveryhodnosť v očiach slovenskej verejnosti.

Jedným zo základných pilierov komunikácie NBS je podieľanie sa na spoločných komunikačných postupoch v rámci Eurosystemu. Ide predovšetkým o pravidelné informovanie o menovom vývoji v eurozóne a poskytovanie informácií o menovopolitických rozhodnutiach v reálnom čase.

Rok 2013 bol tiež rokom 20. výročia vzniku NBS. Pri tejto príležitosti NBS pripravila dve medzinárodné vedecké konferencie – v máji konferenciu *Twenty Years of Transition – Experiences and Challenges* a v novembri *Dejiny centrálného bankovníctva*, ku ktorej NBS vydala aj knihu s rovnakým názvom. V roku 2013 bola po prvýkrát vyhlásená súťaž o cenu guvernéra NBS pre študentov vyso-

kých škôl za najlepšiu dizertačnú alebo diplomovú prácu z oblasti ekonomie. Do prvého ročníka súťaže, ktorá bude pokračovať aj v budúcich rokoch, bolo prihlásených 20 prác. Počas prvej polovice roka prebiehala aj súťaž pre žiakov základných škôl *Poviem to farbičkami* s podtitulom *Čo vieme o Národnej banke Slovenska*, do ktorej sa zapojili školy z celého Slovenska. Súčasťou osláv výročia boli aj podujatia v rámci Dňa otvorených dverí, hostovanie výstavy ECB *Nová tvár eura*, vydanie publikácie o pamätných a zberateľských eurominciach a vydanie publikácie o bankovkách a minciach bývalej slovenskej meny – slovenskej koruny.

Počas roka 2013 NBS intenzívne informovala o novej sérii eurových bankoviek nazvanej séria Európa. Informácie zahŕňali všetky dôležité fakty, ktoré zdôrazňovali vzhľad a nové ochranné prvky prvej bankovky tejto druhej série v hodnote 5 €, ktorá bola oficiálne uvedená do obehu v Bratislave 2. mája 2013. Ďalšími dôležitými témami bola príprava na nové pravidlá pre platby a inkasá v rámci SEPA a ukončenie výmeny slovenských korunových mincí⁴⁶.

Národná banka Slovenska komunikuje s verejnosťou aj prostredníctvom priamej elektronickej komunikácie. V roku 2013 odpovedala na 3 362 otázok, ohlasov a podnetov verejnosti, ktoré sa týkali informácií vyplývajúcich z činnosti jej jednotlivých odborných útvarov. NBS vybavila 64 žiadostí o informácie v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám.

⁴⁶ Viac v kapitole 3 Emisná činnosť a peňažný obeh.